

"...Happily Ever After"

עיריית יבנה

שמות האמנים

איילת ריזה, אורית טוכמן דואר, גרי גולדשטיין, דבורה מורג
דייז איוזקס, דינה גולדשטיין, דן בירנבוים, דרורה דקל
ורד אהרונוביץ', ורד ניסים, חדוה ראובן, חנה שיר, טלי נבון
לילך בר- עמי, מורן קליגר, מירה צדר, נעה רז מלמד
נעמי בריקמן, ענת מיכאליס, צילה פרידמן, שחר סריג

הסדנה לאמנות יבנה, פברואר - מרץ 2017
שד' דואני 25, יבנה טל': 08-9435512

מנהל הסדנה לאמנות: רוני ראובן
עוזר טכני: ציון שרביט
סיוע בהפקה: עדנה אגם
דוברות ויחסי ציבור: אריאל הלר
צילום: עמרם כהן
הדפסה: דפוס שילובים יבנה

דבר ראש העיר

בתערוכה "Happily ever after..." המוצגת בגלריה הסדנה לאמנות, יבנה משתתפים עשרים ואחד אמנים מכל תחומי האמנות הפלסטית: ציור, פיסול, ווידאו ארט וצילום.

אוצרת התערוכה הגב' דליה דנון חושפת בפני הצופים עולמות תרבותיים מרתקים המלווים את האנושות משחר התרבות האנושית ועד ימינו אנו. אגדות וסיפורי עם שימשו כהשראה לאמנים אשר יצירתם משקפת את עולמם הפנימי ומגישה לצופה את פרשנותם. בטוחני שילדי הגנים, תלמידי בתי הספר והמבקרים בתערוכה יספגו ערכים חינוכיים וייהנו מחוויה תרבותית מעשירה.

תקוותי שתובנות התערוכה יזמנו לכולנו מציאות המסתיימת תמיד בסוף טוב כמו באגדות ובסיפורי העמים.

בברכה,

צבי גוב-ארי
ראש העיר יבנה

"...Happily Ever After"

משחר התרבות האנושית היוו סיפורי עם ומעשיות שסופרו במעגלי השבט תשתית תודעתית, שאפשרה ליחיד להפנים את משאלותיו, להזדהות ולהתאחד עם הקבוצה. זהו המקום הפסיכולוגי בו מתקיימת ההתרחשות הקמאית, המכונה על ידי הילידים האבוריג'נים 'זמן החלום'. ארכיטיפים שהושאלו ממעשיות ואפוסים קדומים מצאו את פרשנותם במחקרים רבים כמו של א.ק. יונג, ברונו בטלהיים, ג'ון טולקין, רוברט סגל, אריך נוימן ועוד רבים. אפוסים כמו האפוס המסופוטמי "עלילות גלגמש" או "אודיסיאוס" מהמיתולוגיה היוונית, הניבו מתוכם אגדות ואופני סיפור שונים בכל רחבי תבל. המוטיבים חוזרים ונשנים, כמו התמודדות הגיבור או הגיבורה מול גורל הפכפך, פחד, כוחות אופל, רוע מתעמר, כשמולם הזכייה בתמורה הראויה - עושר, אושר, אהבה, אומץ לב או תובנה לחיים.

אגדה היא כראי קסמים המשקף היבטים מסוימים של העולם הפנימי ושל הצעדים הדרושים להתפתחות מטרם בגרות לבגרות, מצבו של ילד קטן, המתמודד עם הגרועים שבפחדיו המודעים והלא מודעים, כשלתרשותו רק אומץ רוח או מזלו הטוב.. כפי שטוען ברונו בטלהיים (1903-1990) בספרו "קסמן של האגדות", ההבדל בין "עקרון העונג" ל"עקרון האחריות" הופך משמעותי באגדות, כשאגדות כשל האחים גרים, הבנויות כך שהגיבור מובל לעימות ישיר וע"פ רוב אכזרי עם מצוקותיו, מציעות פתרונות ומסתיימות בסוף טוב.

לאגדות העם מתלווה רובד נוסף של מקום גיאוגרפי ותפיסה דתית/תרבותית מסויימת. הספרות הפולקלורית כביטוי קהילתי, מצאה במה רחבה בפסטיבלים. מכאן גם ניתן להבין כיצד מחלחלים מוטיבים אירוטיים לאגדות, כמו ב"יפהפיה הנרדמת", "סינדרלה", "שלגיה" ו"פיטר פן".

בעבודות המוצגות בתערוכה שזורים במודע או שלא במודע מוטיבים רבים המאפיינים את עולם האגדה: בעלי חיים כמו עורב, זאב או סוס, מקומות התרחשות כמו חדר סודי, אפלה, צל, יער, מראות קסומים, מעוף ואבדן. לצדם נרטיבים מיתיים - אודיסיאוס, מדוזה וספורי בריאה, כמו גם נרטיבים קלאסיים כשלגיה, סינדרלה, הענק בגנו, כיפה אדומה, פיות, נודים, חפצים. בחלק מן העבודות מופיעים נרטיבים מודרניים - 'לובנגולו מלך זולו', 'צ'רלי צ'אפלין', פיית השיניים וסיפורים מתוך חוברות קומיקס בלגיות.

אורית טוכמן דואר

פיית השיניים היא הדמות המעניקה לילד מתנה עם נשירתה של השן הראשונה, כסמל של 'מעבר' נוסף בתהליכי ההתפתחות. השן שנפלה נטמנת לרוב בתוך קופסה קטנה, מעין תיבת אוצר, הנשמרת כחלק אורגני מילדות המתפוגגת אל תוך ההתבגרות, חלק מטקס מעבר. דמות הפיה משנה צורה בארצות המערביות, בהתאם למסורת המקומית. בפעולת התחקיר שלה מוצאת האמנית כי כיום אגדה זו משמשת ככלי לפילוח סוציו-אקונומי באמצעות מדדים הבוחנים את גובה התשלום הממוצע באזורים שונים.

איילת ריזה

בעבודותיה של ריזה, מיוצגות איקונות נשיות, כמו "האשה החולמת, הפגועה והשברירית, האשה בדמות הפיה, הרוח והמלאכית". באמצעותן מנסחת ריזה שאלות לגבי התפיסה החברתית של הגוף הנשי, ה"איסור" להתענג מול הרצון להשתחרר ולהיגאל. "מציאות יומיומית הופכת לתיאטרלית, תוך כדי טשטוש הרקע סביב הדמויות, המציבה את האשה כרוח רפאים". דימוי האשה המודרנית באמהות, במיניות ובפנטזיה, מייצר נרטיב של אגדה נשית חדשה.

גרי גולדשטיין

עבודותיה הקטנות של גולדשטיין, מייצרות אגדה משל עצמן. jack le Petit נשענת על דימויים מתוך קומיקס וסיפורים בלגיים משנות העשרים והשלושים. הדמויות מתוארות כמנותקות מן הרקע בעבודה עמלנית והן מעופפות כמו בכוח מאגי במרחב. לצידן ה-Duck's Head הן מחבר היברידי בין ראשי ברווז ורובוטים, המייצרים את "הנרטיב השבור האימתני והמרוסק", שממנו, בכוח פעולת איחוי, מסתמנת, כמו באגדות, גם יכולת הריפוי.

דבורה מורג

אגדת "בת הים הקטנה" היא הסיפור המהווה השראה לעבודתה של מורג, יציקת פוליאסטר של נעלי אישה סינית, המייצגת את רעיון ההקרבה, המקופל במשאלה למימוש אהבה. כפי שבת הים נאלצת לוותר על קולה ולשאת בסבל שבהליכה, כך בתרבות הסינית עוותו כפות רגליהן של נשות אצילים בנעליים קטנות ממידתן בכדי "להגביל את תנועתן על מנת שלא יוכלו לממש את השכלתן הרחבה". הנעל, שהצרה את צעדיהן, היא אטריבוט הניתן לזהותו באופנות המודרניות המוגזמות של נעלי העקב, המבקשות בהיפוך להגדיל את קומת האשה ולהדגיש את נוכחותה במרחב הציבורי.

דייויד אייזקס

"הענק וגנו" של אוסקר ווילד מהווה השראה לעבודתו של אייזקס. המוטיב של יחסים בין "הענק" וה"גן" המלא בילדים, עוברים תמורות שבין סבל, עזרה ואהבה. באופן מטאפורי הידיים הגדולות של הענק, המייצג סוג של אלוהות, מושטות אל עבר האדם - הילד, שנים עשר עצים פורחים ועל כל אחד מהם דמות קטנה. חיים ומוות, סבל ואהבה, עומדים ביסוד הסיפור המתבטא גם בחומריותה של העבודה, העשויה חוטי ברזל וקולאז' של נייר.

דינה גולדשטיין

קופסאות האור, "המעין", של גולדשטיין, מכילות את הרעיון של הפנטסטי כשלעצמו, מיצרף של פרחים וחיות המייצר אווירה אגדתית השולחת את הדמיון אל יערות, פיות, ואל אזורי ההתרחשות של הקסום האפשרי, אליו עורגת הנפש האנושית. היצירה היא חיפוש אחר אידיליה. היא מורכבת כולה מאיורים בוטניים וזואולוגיים מסוף המאה ה-19, כאשר כל אחד מן הדימויים לקוח מאיור אחר. המעין נוצר במקור כעבודת "סייט ספסיפיק" בגודל 2X4 מטרים.

דן בירנבוים

העורב, כפי שמעיד האמן, הוא מוטיב חוזר ביצירתו, כמו גם הירח "השואב את תוכנו מן היחס בינו לבין העצמים הסובבים אותו". דימוי העורב בתרבות המערבית נושא על פי רוב מטען שלילי. יחד עם זאת, במסורות מזרחיות הוא שליח מבשר טוב, כמו בספורה של תיבת נח. בסין חרוט עורב בעל שלוש רגלים כמייצג חיים ושמש, ומסמל את המספר האי-זוגי של מערכת הכוכבים; שחר, צהריים וערב. ביוון העתיקה הוא נחשב לציפור שמשית, מקודשת לאפולו ובאגדות קלטיות משמש בתפקידים נבואיים, מזהיר ומציל את האנושות מסכנות, בזכות ראייתו החדה, והוא מופיע כסמל על דפי הכתבים הסודיים של הידע האלכימאי.

דרורה דקל

שלגיה ושבעה גמדי פלסטלינה בצבע שחור הם האופן בו בחרה דרורה דקל להשתמש בעבודתה על דרך 'ההיפוך', שהיא מיסודותיה של האגדה. זוהי "שלגיה אחרת, חזקה וגאה. לא עוד נסיכה אומללה שמלכה רעה השליכה מביתה". גמדים, בהתאם למסורות הצפון אירופאיות, שייכים לאדמה, בניגוד לפיות המזוהות עם היסוד האווירי. הגמדים מחוברים למערות ולהרים. הם יודעים לשמור סוד, בלתי פגיעים, אומרים את "האמת העירומה".

ורד אהרונוביץ'

"מסיבת התה" של אהרונוביץ' מתכתבת עם מוטיב יסודי באגדות, עקרון ההיפוך והאי-גיון. השולחן הוא המרחב העל-זמני למסיבה, כמטאפורה לקיום "המקבלת משמעויות העוסקות במערכות יחסים, פערי דורות, ובזמן החולף", לדברי האמנית. על השולחן ההפוך מציבה אהרונוביץ' אלמנטים המושפעים ממסורת הואניטס, מחדדת ומחברת בכך את ההקשרים של המוות האורב לפתחם של החיים.

ורד ניסים

דמותה של כיפה אדומה משמשת את ניסים על מנת לנסח אמירה אישית אל מול ההיגד הסיפורי. ניסים בוחרת ללהק את אמה, לתפקיד כיפה אדומה, ואת אביה לתפקיד הזאב. היא ממשיכה את עיסוקה בבחינה חברתית ומעמדית ביחס לתבנית הסיפורית המוכרת. היער האירופאי, מבליט את הפער בין השאיפה "להרגיש אירופה" לבין "המזרחיות" כפי שניסים מנסחת אותה בגוף ראשון. היא מהפכת את התפקידים המסורתיים, מערערת על הסיפור ועל הציוויו "ואל נא תסטי מן הדרך" (שבסיפור המקורי כיפה אדומה מצטווה על ידי אמה), מבלבלת את היוצרות שבין הקורבן למקרבן ומציעה קריאה חדשה, חברתית ואישית לסיפור המסורתי.

חדוה ראובן

דמות הנווד צ'ארלי צ'פלין הוא אייקון מיתי מודרני כמו 'התעלולן' הטריקסטר, המוכר מתאוריית הארכיטיפים הפסיכולוגית של יונג. גיבור כזה, המעורב בהרפתקאות שונות, נכרך באירועים כביכול סתמיים, הגורמים לשינויים בסביבתו. הומור ובדיחות הדעת, ללא כוונה כביכול, נוצקים מתוך מעשיו, בתכנים רציניים ובעלי משמעות.

חנה שיר

"מדוזה" היא עבודת רקמה של חנה שיר. חפצים ביתיים ואישיים כמו מפה או ציפה משמשים להתחברות אל המיתוס של מדוזה אחת משלוש האחיות: יוראלה המייצגת את ההיבט המיני, סטאנו - את ההיבט החברתי, ומדוזה, החשובה שבין הגורגונות, את ההתפתחות הרוחנית. מדוזה מסמלת את הדימוי המעוות של האגו, שרק על ידי ההכרה בחטא ובהצהרה עליו בקול ובדיעת העצמי, ניתן להשתחרר מתסביך האשמה והאגוצנטריות. לכן, כל המישיר מבט לעיניה, הופך לאבן. הגורגונות מתוארות כמי שקושרות את קורבן בכניסה למקדש אפולו, אלוהי הרמוניה, המשמש כמקלט ושחרור רוחני.

טלי נבון

"פנטזיה מתממשת", עבודתה של טלי נבון, מתייחסת לחלומות ילדות ולהתפכחות מהם. סרטי 8 מ"מ המייצרים את המרחב שבין עבר להווה, ושלגיה המייצגת את החלום ומימוש, מרכיבים מעין ספר אגדות עב כרס וסרטי קונפטי, המייצרים דימוי של מציאות חוגגת. כל אלה מועצמים בתוספת פסקול, המשמיע מקהלת ילדים מהרקליון כרתים, "הם עורגים לאלוהים אחד, לכל האנשים דרי כדור הארץ". זוהי פנטזיה המבקשת להתממש, בין הנשגב ליומיומי.

לילך בר-עמי

המיצב "ממצאים מתוך זירת אושר ועושר" של בר עמי, שואב השראה מספרה של מרילין פרנץ' "חדר הנשים". הגיבורה "חייתה כל חייה בארץ אגדות וכאשר עברה בפתח עדיין היה ראשה גדוש בתמונות מארץ הפיות. לא היה לה כל מושג על המציאות". בעבודתה בר-עמי מלקטת חפצים 'נשיים' שנאגרו ונאספו מבית חמותה שנפטרה. אותם צילמה האמנית, סרקה והדפיסה ויצרה "קטלוג חפצים". את אלה היא בוחנת מנקודת מבטה של "עקרת הבית", המאופיינת כסוג של אשה משנות השלושים למאה הקודמת. זוהי אשה הממוקמת בין מציאות לאגדה, אשר "בעיניה המציאות, העצמאות והישועה מצטיירים בדמותו של נסיך רכוב על סוס לבן, איתו תחיה לעד באושר ועושר".

מורן קליגר

"עקבות זיכרון", טריפטיך משלושה הדפסים, בהם דמות נערה הולכת ונעלמת במעבה היער, המעורר "תחושת חוסר אונים... מעין אסון טבע גדול כמטאפורה לאסון אישי קטן". מוטיב היער, השאול מאגדות ילדים, הינו מוטיב חוזר בעבודתיה של מורן. היער בעבורה הוא מקום מפלט מסדרים חברתיים, תרבותיים, המאפשר לגיבור הבא אל תוכו לעבור תהליכים של חניכה והתבגרות.

מירה צדר

'פיטר פן', גיבור המחזה של הסופר ג'יימס מתיו ברי מ-1904, הוא הדמות המגלמת את "שאיפת האדם לכוחות על, ובמיוחד היכולת לעוף". באמצעות סגולה זו מתמסר הגיבור להצלת הטובים מידי הרשעים. בכך גם מיוחס לו כח אלוהי. מקור שמו - האל פאן, בנו של הרמס, אל היער במיתולוגיה היוונית, שחביבים עליו מקומות שוממים כמו חורשות, יערות והרים. הפילוסוף הרומי פלוטארך מאזכר את המלחים הקוראים בים הסוער "פאן הגדול מת", המעיד על שינוי של תקופה או קריסה של מערכת סדורה.

נעה מלמד רז

"אודיסיאה" ו"צבוע", שני פסלים קינטיים בטכניקה מעורבת, מייצרים את האפוס המיניאטורי של מסע הגיבור המלווה ב'צל', כהשתקפות של מהות האירועים בהתרחשות שהיא "בגבול החמקמק שבין מציאות לאשליה ולקשר לעולם האגדות". הצל כרעיון פילוסופי, המוכר ממשל המערה של אפלטון, מסמן ומרמז על אותו מקום שבין שני העולמות, עולם הבבואות והעולם הנחוה כסובייקטיבי.

נעמי בריקמן

עולם המסתורין הוא מקור השראה לעבודתה של בריקמן, ממנו היא שואבת את הדמויות החידתיות בעבודותיה. יצור בעל זהות לא ברורה ו"בעל נוכחות רגשית שאינה ניתנת להגדרה", מייצר תחושת ערפל ומתח המשקף את הנושא. קווי המיתאר של הדמות מתארים אותה ככלואה בתוך סוד הוויתיה, ועופפים אותה באווירה של תעלומה הנוכחת באופיין המיוחד של אגדות.

ענת מיכאליס

"לובנגולו מלך זולו" - עבודתה האמנותית של ענת מזוהה זה מכבר עם טקסטים ספרותיים, בהם היא עושה שימוש בקריאתם החוזרת, בשחזורם או בפירוקם הצורני. הטקסט של מסע ההרפתקאות לאפריקה ב-1935 של הצייר נחום גוטמן, הופך מסע לכשעצמו; פיסות נייר שקופות, הטבולות בצבע תעשייתי רעיל, משמשות אותה לבנייה מחודשת של הסיפור, בו היא מעצבת מחדש את יחסי הכובד והעניין שבמרכיביו. השקיפות מאפשרת מבט אל מעבר למציאות, וכתמי הצבע משמשים "חורים" בידע, בזיכרון, ב"מה שאנחנו רוצים או לא רוצים לדעת".

צילה פרידמן

"סינדרלה" או "לכלוכית" היא האגדה שהועלתה לראשונה בסין במאה התשיעית לספירה וזכתה לגרסאות רבות שנכתבו על ידי ג'מביסטה באזילה, שארל פרו והאחים גרים. מקור שמה במילה cendre (אפר), המציין את היותה מלוכלכת בשל עיסוקה. צילה בחרה בגרסה הזכורה לה מילדותה כדי לספר את הסיפור מחדש. שש עבודות באקריליק ורישום דמוי רקמה, צהוב על גבי שחור, יוצרים מעין פרקי ספר המאפשר כדבריה "להיכנס לרגע לסיפור לא לנו, ולהעלים בארץ החלומות", במעבר דרך מכשולים רבים המקשים על הדרך ומובילים את הגיבורה אל עבר הסוף הטוב, במסע של התגברות והתבגרות.

שחר סריג

עבודתו של שחר סריג ממוקמת בתוך האפוסים של סיפורי הבריאה, בהם משולב חלום אישי המתכתב עם תוכן סיפור הבריאה האצטקי, וזאת באמצעות מוטיב העצמות. בסיפור היוצר אסף את העצמות בחזרה ולקח אותן לארץ, "שם טחן אותן לקערת בוץ והקיז עליהן דם מאיבר מינו, וכך נוצרו בני האדם". יסוד הילדות האישית מתחבר דרך החלום בו: "בעקבות פגיעת מכונית נגררות העצמות ומתפזרות, וכל עצם מכנה את עצמה בשם משלה". כך מתחברים בצוריו האישי והאוניברסלי למהות אחת.

אוצרת: דליה דנון

ורד אהרונוביץ'
מסיבת התה, פסל, טכניקה מעורבת

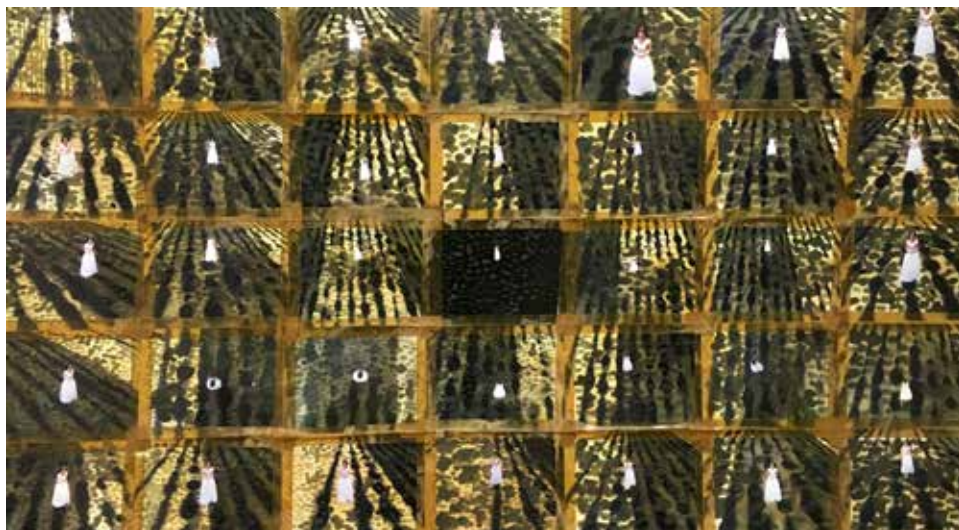

דבורה מורג
אקוריום, יציקת נעלי אישה סינית, פוליאסטר, 17X31 ס"מ

לילך בר-עמי

עקרת בית, מתוך המיצב 'ממצאים מתוך זירת אושר ועושר',
טכניקה מעורבת ומגזרות נייר על לוח MDF, 60x100 ס"מ

טלי נבון
anyway, טכניקה מעורבת, 80x100 ס"מ

דיייד אייזקס
פרט מתוך הענק וגנו (אוסקר ווילד), 2016, חוט ברזל ונייר, 50X160 ס"מ

אורית טוכמן דואר
פיית השיניים, שמן על בד, 180x270 ס"מ

גרי גולדשטיין
מתוך Jack Le Petit, דיו, עט לבד על בסיס שמן,
עפרון צבעוני וטיפקס על דף של ספר, 14.8x21 ס"מ

שחר סריג
'חלום ילדות על גבעה ומכונית', פרט ממיצב, הדפס על לוחות אלומיניום

צילה פרידמן
סינדרלה, אקריליק ורישום צהוב דמוי רקמה על נייר שחור, 30X21 ס"מ

דורה דקל
דיוקן שלגיה שחורה, פלסטלינה, 25X25X10 ס"מ

נעה רז מלמד
אודיסאה, פסל קינטי, טכניקה מעורבת

דן בירנבוים
'הירח', אקריליק על נייר, 40x30 ס"מ

דינה גולדשטיין
המעין, קולאז' דיגיטלי, ממוסגר כקופסת אור, 33X63 ס"מ

מירה צדר
פיטר פן, 2016, אקריליק על נייר 21X28 ס"מ

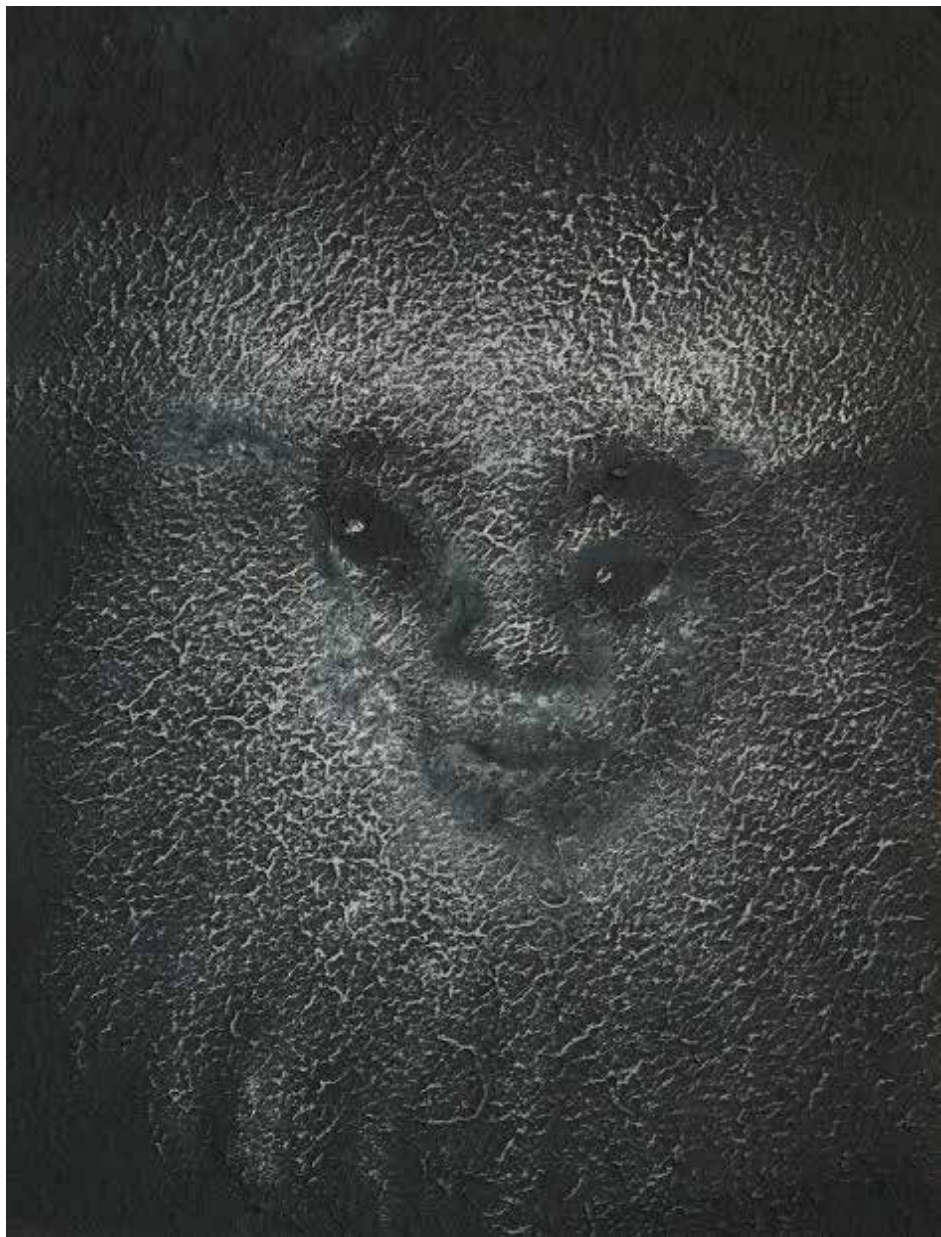

ורד ניסים
ללא כותרת, צילום, 50x70 ס"מ

מורן קליגר
עקבות זיכרון, הדפס משי על נייר, 40x48 ס"מ

נעמי בריקמן
צבע הדפס לבן על נייר מחוספס, 48X36 ס"מ

חנה שיר
מדוזה כועסת, רקמה על מפה ישנה, 100x94 ס"מ

איילת ריזה
דמות שחורה, שמן על קנווס, 50x50 ס"מ

חדוה ראובן
מסדרת "צ'רלי צ'פלין", טכניקה מעורבת על חומר, קוטר 34 ס"מ

גלריה-הסדנה לאמנות. שד' דואני 25, יבנה. טל. 08-9435512
שעות הגלריה: א'-ה' 9:00-13:00 ב', ד' 17:00-19:00 www.matnasyavne.co.il